

C/M/S/ Derks Star Busmann

ADVOCATEN NOTARISSEN BELASTINGADVISEURS

Consultatie Wetsvoorstel Vereenvoudiging en
Flexibilisering BV-recht

Introductie

Wij hebben met belangstelling kennisgenomen van de tweede tranche van het ambtelijk voorontwerp van de wet tot flexibilisering van het BV-recht. Graag maken wij gebruik van de door het Ministerie van Justitie geboden mogelijkheid om commentaar op het voorontwerp te leveren.

Deze notitie bevat het commentaar per voorgesteld artikel.

Werkgroep:

Martijn van der Bie
Paulus van den Bos
Maartje Dapperen (a)¹
Bart van Gemert
Cars-Jan van Gool (a)
Mark Mathijssen (a)
Dolf Segaar
Harriët van Zenderen
Loes Lennarts

Artikel 2:192 BW

Het voorgestelde artikel 2:192 BW biedt de mogelijkheid om bij oprichting of bij statutenwijziging extra verplichtingen aan aandeelhouders op te leggen.

Voor het geval van oplegging van extra verplichtingen bij statutenwijziging biedt het voorgestelde artikel 2:231 BW, dat voorziet in een verhoogde drempel voor het nemen van een besluit tot statutenwijziging, een zekere bescherming aan minderheidsaandeelhouders. Verder

voorziet het voorgestelde artikel 2:343 lid 2 BW in de mogelijkheid om via de geschillenregeling uit te treden, indien invoering van een nieuwe statutaire verplichting tot gevolg heeft dat de overdracht van de aandelen onmogelijk of uiterst bezwaarlijk wordt. Deze waarborgen bieden ons inziens onvoldoende bescherming aan minderheidsaandeelhouders. Men zou zich bijvoorbeeld de situatie kunnen voorstellen, zoals deze thans vaak voorkomt in tussen aandeelhouders gesloten overeenkomsten, waarbij wordt overeengekomen dat de aandeelhouders (uiteraard in nauwkeurig omschreven gevallen) aan de vennootschap hetzij een lening moeten verstrekken hetzij extra kapitaal in de vennootschap moeten inbrengen. In de huidige situatie zou een dergelijke verplichting in een aandeelhoudersovereenkomst moeten worden opgenomen, hetgeen instemming van alle betrokken partijen vereist. Als het wetsvoorstel van kracht wordt, kan een gekwalificeerde meerderheid van de aandeelhouders deze verplichting via een statutenwijziging aan de minderheid opleggen. Met een dergelijke financiële verplichting kunnen minderheidsaandeelhouders dus tegen hun wil worden geconfronteerd. Als de minderheidsaandeelhouder niet met deze nieuwe verplichting wenst te worden geconfronteerd, staat hem weliswaar een bijzonder uittreedrecht ter beschikking. Hierop kan hij zich, zoals hiervoor reeds is opgemerkt, echter slechts beroepen als de

invoering van deze nieuwe statutaire verplichting de overdracht van de aandelen onmogelijk of uiterst bezwaarlijk maakt, hetgeen niet steeds het geval zal zijn. De aandeelhouder zou dan nog terug kunnen vallen op het algemene uittreedrecht van artikel 2:343 lid 1 BW, maar dan moet hij aantonen dat hij door het opleggen van de verplichting zodanig in zijn rechten of belangen is geschaad, dat het voortduren van zijn aandeelhouderschap in redelijkheid niet meer van hem kan worden gevergd. Dat zal slechts bij uitzondering het geval zijn.

Hoewel wij ons realiseren dat een en ander ten koste gaat van de voorgestelde flexibiliteit, zijn wij van mening dat het invoeren van verplichtingen als bedoeld in artikel 2:192 BW in de statuten slechts kan plaatsvinden indien alle aandeelhouders zich voor dit voorstel hebben uitgesproken, nu ons inziens de belangen van alle aandeelhouders dienen te worden gewaarborgd. Een dergelijke voorwaarde is ook opgenomen in het voorgestelde artikel 2:195 BW voor het geval dat bij de statuten wordt bepaald dat aandelen voor een bepaalde periode niet overdraagbaar zijn.

Mocht de wetgever toch willen kiezen voor de mogelijkheid van invoering van een extra verplichting bij gekwalificeerde meerderheid, dan stellen wij, in navolging van de Commissie Vennootschapsrecht voor

¹ (a) = auteur

om aan de tegenstemmende aandeelhouder(s) een ongeclausuleerd uittreedrecht te bieden.

De aanbeveling van de expertgroep om te bepalen dat een statutaire verplichting niet zou gelden ten aanzien van een "betrokken" aandeelhouder die tegen het voorstel tot statutenwijziging heeft gestemd, is ons inziens terecht niet overgenomen. Hoewel het wellicht de meest "zuivere" oplossing zou zijn, en voor voldoende bescherming van de minderheidsaandeelhouders zou zorgen, zou dit naar onze mening leiden tot te veel onduidelijkheid. Overigens merken wij op dat de mogelijkheid tot het verlenen van een ontheffing door een in de statuten aangewezen orgaan eveneens kan leiden tot de in de MvT bedoelde onduidelijkheid.

Helaas wordt in de MvT niet ingegaan op de vraag hoe het verlenen van een dergelijke ontheffing zich verhoudt met het in artikel 2:201 BW neergelegde beginsel dat alle aandeelhouders gelijk dienen te worden behandeld. Eveneens wordt niet aangegeven in welke gevallen ontheffing zou mogen worden verleend. Wij nemen aan dat hiervoor uiteraard een redelijke grond dient te bestaan, maar indien artikel 2:192 BW (nieuw) zou worden ingevoerd, zou een meer uitgebreide toelichting bij deze zinsnede wenselijk zijn.

Tenslotte maken wij nog een tweetal opmerkingen ten aanzien van het wetsvoorstel inzake de wijziging van artikel 2:192 BW:

- a. in het voorgestelde artikel is opgenomen dat de verplichtingen "nauwkeurig" in de statuten moeten zijn omschreven. De aanbeveling van de expertgroep om vast te leggen dat de verplichtingen "objectief bepaalbaar" moeten zijn, is helaas niet overgenomen. In de MvT wordt verwezen naar het bepaalbaarheidsvereiste van artikel 6:227 BW, welk artikel van toepassing is op verbintenissen. In de praktijk zullen de verplichtingen als bedoeld in artikel 2:192 BW echter niet altijd op verbintenissen zien. Ons inziens is het wenselijk het bepaalbaarheidsvereiste in artikel 2:192 BW op te nemen;
- b. in het voorgestelde artikel is opgenomen dat de verplichtingen nauwkeurig "in de statuten" moeten zijn omschreven. Het is thans niet duidelijk of de mogelijkheid bestaat om ook *krachtens* de statuten verplichtingen aan aandeelhouders op te leggen. Deze vraag is ook door de expertgroep gesteld, maar is naar onze mening in de toelichting onvoldoende duidelijk beantwoord. Gelet op het feit dat slechts wordt voorgesteld dat de statuten kunnen bepalen dat de *inwerkingtreding* van een verplichting afhankelijk is van een besluit van een in die statuten aangewezen orgaan, nemen wij aan dat "incorporation by reference" niet mogelijk zal zijn. De verplichting zelf

zal immers in de statuten moeten zijn omschreven.

Artikel 2:195 BW

Met de invoering van het voorgestelde artikel 2:195 BW zullen aandelen in een B.V. vrij overdraagbaar zijn, tenzij de aandeelhouders ervoor kiezen om in de statuten wel een blokkeringsregeling op te nemen die de overdraagbaarheid van de aandelen beperkt. De invoering van dit artikel zal in de praktijk ons inziens voor de gewenste flexibiliteit zorgen.

Kiezen de aandeelhouders ervoor wel een blokkeringsregeling in de statuten op te nemen dan dient de regeling, net als in het huidige recht, zodanig te worden ingericht dat de overdragende aandeelhouder een door onafhankelijke deskundigen vastgestelde prijs ontvangt. In de praktijk blijkt regelmatig behoefte te bestaan om niet aan te knopen bij een door deskundigen vastgestelde prijs, maar aan een prijs die een derde bereid is te betalen of een vooraf overeengekomen prijs (bijvoorbeeld de intrinsieke of nominale waarde). Men kan in dit kader bijvoorbeeld denken aan meeverkoopplichten ('*drag along*'), meeverkooprechten ('*tag along*') of aan een aanbiedingsverplichting voor leden van het management indien zij niet gedurende een overeengekomen periode bij de vennootschap betrokken blijven. Door de bestaande regeling te handhaven blijft het onmogelijk om statutair te voorzien in dergelijke bepalingen en zal men voor dergelijke

regelingen steeds zijn toevlucht moeten zoeken tot aandeelhoudersovereenkomsten.

Tevens zal de mogelijkheid bestaan om de aandelen voor een bepaalde termijn onoverdraagbaar te maken. In het voorgestelde artikel 2:195 lid 2 BW is opgenomen dat een besluit tot statutenwijziging op grond waarvan de overdraagbaarheid van aandelen gedurende een bepaalde termijn wordt uitgesloten, dient te worden genomen met algemene stemmen in een vergadering waarin het gehele geplaatste kapitaal is vertegenwoordigd. Blijkens de MvT is dit unanimiteitsvereiste ingevoerd, omdat een statutaire uitsluiting van de overdracht voor alle aandeelhouders ingrijpende gevolgen heeft. De aanbeveling van de expertgroep om te bepalen dat de periodieke onoverdraagbaarheid niet zou gelden ten aanzien van een aandeelhouder die tegen het voorstel tot statutenwijziging, waarbij deze bepaling zou worden ingevoerd, heeft gestemd, is ons inziens terecht niet overgenomen.

Zoals vermeld in ons commentaar bij het voorgestelde artikel 2:192 BW, vragen wij ons af of de invoering van extra verplichtingen niet ook tot zodanig ingrijpende gevolgen kan leiden, dat voor de invoering van dergelijke verplichtingen een unaniem besluit moet worden geëist.

Wij merken op dat met gebruikmaking van artikel 2:195a BW (kwaliteitsvereis) een regeling in de statuten kan worden opgenomen die tot gevolg heeft dat de aandelen in de betreffende vennootschap voor een bepaalde periode onoverdraagbaar zijn, waarmee het unanimiteitsvereiste zoals voorgesteld in artikel 2:195 lid 2 BW gemakkelijk wordt ontlopen. Een besluit tot statutenwijziging waarbij een kwaliteitsvereis wordt ingevoerd kan volgens de voorgestelde regeling worden genomen met een twee/derde meerderheid. De vraag die rijst is of het doel van de invoering van het unanimiteitsvereiste, namelijk bescherming van de belangen van alle aandeelhouders, dan niet op een te eenvoudige wijze kan worden ontgaan.

Voorts merken wij op dat niet duidelijk is hoe het voorgestelde artikel 2:195 lid 3 BW zich verhoudt tot hetgeen is bepaald in het voorgestelde artikel 2:343 lid 2 sub b BW. Volgens de eerstgenoemde bepaling vindt een blokkeringsregeling geen toepassing, indien de overdracht als gevolg van die regeling onmogelijk of uiterst bezwaarlijk wordt.

De tweede bepaling voorziet voor dit geval bovendien in een bijzonder uittreedrecht. Dit uittreedrecht lijkt overbodig, aangezien artikel 2:195 lid 3 BW bepaalt dat de blokkeringsregeling in de hiervoor bedoelde situatie geen toepassing vindt. De aandelen zijn dan vrijelijk overdraagbaar.

Bij de behandeling van het voorgestelde wetsartikel 2:343a BW wordt tevens de positie van de onafhankelijke deskundige zoals bedoeld in artikel 2:195 BW meer uitgebreid besproken.

Artikel 2:195a BW

In het voorgestelde lid 1 van artikel 2:195a BW is conform de aanbeveling van de expertgroep toegevoegd dat de gevallen ten gevolge waarvan de aandeelhouder zijn aandelen dient aan te bieden en over te dragen, nauwkeurig in de statuten omschreven moeten worden. De aanbeveling van de expertgroep om vast te leggen dat de gevallen "objectief bepaalbaar" moeten zijn, is helaas niet overgenomen. Naar onze mening is het wenselijk het bepaalbaarheidsvereiste in artikel 2:195a BW op te nemen. Wij verwijzen naar hetgeen wij te dien aanzien hebben opgemerkt in ons commentaar op het voorgestelde artikel 2:192 BW.

Een andere belangrijke wijziging ten opzichte van het huidige artikel is dat de verplichte aanbieding ook kan zien op een deel van de aandelen die de aandeelhouder houdt. Hoewel blijkens de MvT de opschorting van het stemrecht en het recht op uitkeringen in een dergelijk geval beperkt blijft tot de rechten die zijn verbonden aan de aandelen die moeten worden aangeboden en overgedragen, is het ons inziens in het kader van de duidelijkheid wenselijk dit ook met zoveel worden in het voorgestelde wetsartikel op te nemen.

Als oplossing voor de problemen die kunnen ontstaan ten gevolge van de invoering van een blokkeringsregeling wordt wederom de geschillenregeling genoemd. Zoals wij in dit verband reeds ten aanzien van de invoering van extra verplichtingen bij statutenwijziging hebben opgemerkt, vragen wij ons af of de geschillenregeling in voldoende mate bescherming aan minderheidsaandeelhouders kan bieden. Ook hier zijn uiteraard situaties denkbaar waarbij de belangen van minderheidsaandeelhouders worden geschaad.

Artikel 2:195b BW

In het voorgestelde artikel 2:195b BW valt op:

- a. de mogelijkheid tot het verlenen van ontheffing van de kwaliteitseisen;
- b. de toevoeging van het nieuwe lid 2;
- c. de toevoeging van de laatste volzin van lid 3 (het huidige lid 2).

Zoals opgemerkt bij artikel 2:192 BW kan ons inziens de mogelijkheid tot het verlenen van een ontheffing door een in de statuten aangewezen orgaan leiden tot situaties waarbij de ene aandeelhouder wel en de andere aandeelhouder niet gebonden is aan een statutaire bepaling, hetgeen nu juist blijkens de MvT dient te worden voorkomen. Hoewel er uiteraard situaties denkbaar zijn waarbij het verlenen van ontheffing de flexibiliteit ten goede komt, achten wij het wenselijk dat duidelijker wordt

aangegeven in welke gevallen ontheffing mag worden verleend.

De toevoeging van het nieuwe lid 2 is toe te juichen: dit voorkomt dat in de praktijk onwenselijke situaties kunnen ontstaan indien geen van de aandeelhouders nog aan de kwaliteitseisen voldoet en de aandeelhouders blijkbaar ook geen voornemen hebben om nog aan deze vereisten te gaan voldoen. De door de expertgroep geschetste situatie die kan ontstaan indien de ene aandeelhouder gedwongen wordt om zijn aandelen over te dragen en zijn medeaandeelhouder slechts korte tijd daarna als laatst overgebleven aandeelhouder de vereiste kwaliteit verliest en dus niet hoeft over te dragen, blijft uiteraard bestaan. Wij menen dat een dergelijke situatie ook lastig te ondervangen is. De nieuwe regeling zoals opgenomen in de laatste volzin van lid 3 van artikel 2:195b BW zou ons inziens duidelijker kunnen worden verwoord. Indien, zoals blijkt uit de MvT, het in de rede van de wet ligt dat de aandeelhouder die op grond van artikel 2:195a lid 2 BW wordt ontheven van de verplichting tot aanbidding en overdracht en de daaraan verbonden sanctie van opschorting van rechten, tevens wordt ontheven van de statutaire eis, is er ons inziens geen reden om dit niet expliciet in de wet op te nemen.

Artikel 2:197 BW

De voorgestelde wijziging van lid 3 van artikel 2:197 (en ook van artikel 2:198

BW) heeft betrekking op de mogelijke overgang van stemrecht aan de vruchtgebruiker (of pandhouder).

De nieuwe bepaling van dit lid is gebaseerd op het huidige artikel 2:88 BW, welk artikel betrekking heeft op de N.V. Ons inziens heeft de wetgever hier een kans laten liggen dit artikel in zijn geheel te herschrijven

Zo slaat de zinsnede "een persoon aan wie de aandelen vrijelijk kunnen worden overgedragen" terug op de verplichte blokkeringsregeling zoals die nu geldt, waarbij de statuten een vrije kring kunnen bevatten, maar deze verplichte blokkeringsregeling wordt nu juist in het wetsvoorstel geschrapt. Nu de omvang van de zogenaamde vrije kring niet meer wordt bepaald door een wetsartikel, maar in de statuten zelf kan worden omschreven, kan de geciteerde zinsnede beter luiden: "een persoon aan wie op grond van de statuten de aandelen vrijelijk kunnen worden overgedragen".

Niet alleen bij de vestiging van het vruchtgebruik maar ook bij een aanvullende akte tussen de vruchtgebruiker en de aandeelhouder kan worden bepaald dat het stemrecht aan de vruchtgebruiker toekomt. Een tweetal vragen rijzen bij de aanvullende akte:

- a. dient deze akte authentiek te zijn of volstaat ook een onderhandse akte ?
- b. zou het wetsartikel niet moeten bepalen dat ook de vennootschap partij bij deze aanvullende akte zou moeten zijn ?

Zou het niet zo moeten zijn dat in het voorgestelde artikel uitdrukkelijk wordt vermeld of de aanvullende akte onderhands of authentiek dient te zijn ? In artikel 2:199 BW wordt bijvoorbeeld thans uitdrukkelijk het onderscheid gemaakt tussen de authentieke en de onderhandse akte. Wij menen dat in het kader van de rechtszekerheid het van belang is dat de aanvullende akte zoals bedoeld in het voorgestelde artikel 2:197 lid 2 BW (alsmede het voorgestelde artikel 2:198 lid 3 BW) een notariële akte is, nu ook voor de levering van een beperkt recht op een aandeel, alsmede de levering van een aandeel een authentieke akte vereist is. Aan de voorgestelde tekst van artikel 2:197 lid 3 BW (en artikel 2:198 lid 3 BW) zou het woord "authentiek" dienen te worden toegevoegd voor het woord "akte".

Ingeval van levering van een aandeel of levering van een beperkt recht daarop kunnen de aan dat aandeel verbonden rechten eerst worden uitgeoefend nadat de vennootschap de rechtshandeling heeft erkend of de akte aan de vennootschap is betekend (artikel 2:196a BW). De overgang van stemrecht op de vruchtgebruiker is geen levering van een beperkt recht op een aandeel zoals bedoeld in artikel 2:196a BW, hetgeen de vraag doet rijzen vanaf welk moment de vruchtgebruiker het stemrecht kan uitoefenen.

Indien de vennootschap geen partij is bij de aanvullende akte waarbij het stemrecht aan de vruchtgebruiker wordt overgedragen, spreekt het voor zich dat de vennootschap niet op de hoogte is van deze overgang. Zij zal de vruchtgebruiker dus niet toelaten tot een algemene vergadering, maar aan de andere kant staat de vruchtgebruiker, als de vennootschap geen partij is bij de akte, blijkens de wet geen middel ter beschikking om de stemrechten daadwerkelijk uit te oefenen. Wij zijn van mening dat hetzij het voorgestelde artikel 2:197 lid 3 BW dient te bepalen dat de vennootschap ook partij bij de aanvullende akte moet zijn, hetzij artikel 2:196a BW zodanig wordt aangepast dat stemrechten welke overgaan middels een aanvullende akte eerst kunnen worden uitgeoefend door de vruchtgebruiker (of pandhouder) als de vennootschap dit heeft erkend of de aanvullende akte aan de vennootschap is betekend.

Over het algemeen wordt thans aangenomen dat de statuten niet kunnen bepalen dat het stemrecht niet kan toekomen aan een vruchtgebruiker als deze een persoon is aan wie aandelen vrijelijk kunnen worden overgedragen (Asser III, Vertegenwoordiging en rechtspersoon, nr. 223). Ook ten aanzien van het voorgestelde artikel 2:197 lid 3 BW kan dit worden aangenomen, nu de tekst op dit punt geen wijziging bevat ten opzichte van het geldende recht. Wij vragen ons af of het niet past in het kader van de beoogde flexibilisering

om te kunnen bepalen dat de overgang van stemrecht ook bij vruchtgebruik altijd zou kunnen worden uitgesloten, zoals thans het geval is bij pandrecht. Wij wijzen er met name op dat indien, zoals volgens het voorgestelde artikel 2:195 BW mogelijk wordt, de statuten geen blokkeringsregeling bevatten, zodat de aandelen vrijelijk aan een ieder kunnen worden overgedragen, dit tevens betekent dat de overgang van stemrecht niet kan worden uitgesloten. Wij menen dat het mogelijk zou moeten zijn om in de statuten geen blokkeringsregeling op te nemen, maar wel te bepalen dat het stemrecht niet op de vruchtgebruiker over kan gaan (uiteeraard met inachtneming van de laatste zin van het voorgestelde artikel 2:197 lid 3 BW). Een bepaling dat het stemrecht niet aan de vruchtgebruiker kan toekomen zou in de voorgestelde situatie alleen mogelijk kunnen zijn als de statuten een blokkeringsregeling bevatten zonder "vrije kring".

Artikel 2:198 BW

Ten aanzien van het voorgestelde lid 3 van artikel 2:198 BW worden hierbij door ons geen nadere opmerkingen gemaakt, anders dan dat het bepaalde hierboven bij artikel 2:197 BW omtrent de aanvullende akte en de zinsnede "een persoon aan wie de aandelen vrijelijk kunnen worden overgedragen" van overeenkomstige toepassing is. Een bepaling omtrent de mogelijkheid tot uitsluiting van overgang van stemrecht bij pandrecht zou ons inziens eveneens van toepassing moeten zijn op de situatie waarbij een

recht van vruchtgebruik wordt gevestigd op aandelen.

In artikel 2:198 lid 5 BW is opgenomen de zinsnede "Een statutaire regeling ten aanzien van vervreemding en overdracht van aandelen". Deze formulering is ook in het huidige artikel 2:198 lid 5 BW opgenomen, maar ons inziens zou kunnen worden volstaan met de verwijzing naar "overdracht van aandelen", hetgeen zou aansluiten bij artikel 2:195 BW.

Artikel 2:336 BW

Het criterium dat een aandeelhouder eerst kan worden uitgestoten indien hij door zijn gedragingen het belang van de vennootschap zodanig schaadt, dat het voortduren van zijn aandeelhouderschap in redelijkheid niet langer kan worden geduld, wordt mede op grond van de wetsgeschiedenis in de rechtspraak beperkt uitgelegd. Slechts gedragingen in hoedanigheid van aandeelhouder kunnen reden zijn voor uitstoting, hetgeen met zich brengt dat van de geschillenregeling in veel gevallen geen gebruik kan worden gemaakt. Een (groot)aandeelhouder die met de vennootschap in concurrentie treedt wordt door de geschillenregeling niet geraakt, terwijl het zich laat voorstellen dat daardoor de vennootschap en andere betrokkenen daardoor ernstig in hun belangen worden geschaad. Wij zijn van mening dat ook dergelijke gevallen, mits uiteraard voldoende ernstig, onder de werking van de geschillenregeling moeten kunnen

vallen. Aanknopen bij de redelijkheid en billijkheid van artikel 2:8 ligt in dat kader ons inziens minder voor de hand, daar ook dan betoogd kan worden dat toepassing van de geschillenregeling alleen dan mogelijk is indien de gewraakte gedraging in hoedanigheid van aandeelhouder wordt verricht. Het heeft ook onze voorkeur het criterium aldus aan te passen dat de gedraging zodanig in strijd moet zijn met de eisen van redelijkheid en billijkheid dat het aandeelhouderschap niet langer kan worden geduld.

Artikel 2:337 BW

Een statutaire of contractuele geschillenregeling kan zonder inschakeling van de rechter worden uitgevoerd. Indien de rechter niet aan de geschillenregeling te pas komt en de regeling een bepaling bevat op grond waarvan overdracht slechts mogelijk is tegen een prijs die naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar laag is, zal op deze bepaling op grond van het voorgestelde artikel 2:337 lid 2 geen beroep kunnen worden gedaan. Indien echter op grond van een statutaire of contractuele regeling de rechter wordt ingeschakeld, bepaalt de rechter op grond van artikel 2:340 een billijke prijs en zal hij met een statutair of contractueel prijsbepalingsmechanisme slechts rekening houden voor zover dat billijk is. Voorziet de regeling niet in de inschakeling van de rechter, dan is een 'niet onaanvaardbaar lage prijs' de bodem, is er wel een rechter betrokken dan is een 'billijke prijs' de bodem. Wij

constateren derhalve dat er twee verschillende criteria worden gehanteerd die, aangenomen dat er een verschil kan bestaan tussen een 'niet onaanvaardbaar lage prijs' en een 'billijke prijs', in een concreet geval tot verschillende uitkomsten zou kunnen leiden. De vraag is of dit wenselijk is.

Artikel 2:339 BW

Lid 3 van het voorgestelde artikel 2:339 bepaalt dat de rechter de benoeming van deskundigen, die moeten berichten omtrent de waarde van de aandelen in het economisch verkeer, achterwege kan laten indien de statutaire of contractuele geschillenregeling voorziet in een duidelijke maatstaf voor de waardebepaling van de aandelen en de rechter aan de hand daarvan de prijs zonder meer kan vaststellen. Op grond van het voorgestelde artikel 2:340 lid 1 mag de rechter evenwel slechts rekening houden met een statutaire of contractuele regeling van waardebepaling voor zover dat billijk is. Bij ons is de vraag gerezen hoe de rechter deze billijkheidscorrectie kan toepassen, indien hij de waarde van de aandelen in het economisch verkeer niet kent bij gebreke van vaststelling van die waarde door deskundigen. Meer in het algemeen merken wij op dat onduidelijk is wat onder de term 'waarde in het economisch verkeer' moet worden verstaan. Betekent dit bijvoorbeeld dat er rekening dient te worden gehouden met de omvang van het pakket aandelen en de mate van zeggenschap die daarmee kan worden uitgeoefend, of is dat mogelijk doch

niet verplicht? Voorts wordt er geen houvast gegeven aan de deskundigen met betrekking tot de te hanteren waarderingsmethodes.

Artikel 2:343 BW

Ten aanzien van het voorgestelde artikel 2:343 lid 2 sub a verwijzen wij allereerst naar hetgeen wij hebben opgemerkt omtrent artikel 2:192. Wij zijn van mening dat het invoeren van verplichtingen als bedoeld in artikel 2:192 BW in de statuten slechts kan plaatsvinden indien de aandeelhouders daartoe unaniem besloten hebben. Het spreekt voor zich dat in de door ons voorgestane systematiek aan de aandeelhouders dan ook geen uittreedrecht hoort toe te komen. Mocht de wetgever toch willen kiezen voor de mogelijkheid van invoering van een extra verplichting bij gekwalificeerde meerderheid, dan stellen wij, in navolging van de Commissie Vennootschapsrecht voor om aan de tegenstemmende aandeelhouder(s) een ongeclausuleerd uittreedrecht te bieden. Tevens zou dan moeten worden bepaald dat zij van dit uittreedrecht binnen een bepaalde periode gebruik dienen te maken en dat zij gedurende die periode niet gehouden zijn aan de statutaire verplichtingen te voldoen.

Ingevolge het voorgestelde artikel 2:343 lid 2 sub b komt een uittreedrecht toe aan een aandeelhouder die geconfronteerd wordt met een blokkeringsregeling die de overdracht onmogelijk of uiterst

bezwaarlijk maakt. Echter, indien zo'n situatie zich voordoet vindt de desbetreffende bepaling op grond van het voorgestelde artikel 2:195 lid 3 geen toepassing, zodat de aandeelhouder vrij is zijn aandelen over te dragen. In dat geval valt niet in te zien waarom aan de desbetreffende aandeelhouder tevens een uittreedrecht zou moeten toekomen. Derhalve stellen wij voor het voorgestelde artikel 2:343 lid 2 sub b te schrappen.

Artikel 2:343a BW

Het voorgestelde artikel 2:343a lid 2 verplicht een gedaagde, die verweer wil voeren tegen de vordering tot uittreding, dit middels een akte ter rolle op of spoedig na de eerstdienende dag kenbaar te maken. De gedaagde die op het tijdstip dat de akte ter rolle moet worden genomen nog niet weet of hij verweer wil voeren zal de akte toch nemen. Op die manier behoudt hij de mogelijkheid om verweer te voeren, terwijl hij er in een later stadium altijd nog voor kan kiezen om van dit recht geen gebruik te maken. Het is onze inschatting dat het blijkens de Memorie van Toelichting met deze bepaling beoogde doel, namelijk bewerkstelligen dat het geschil zich waar mogelijk beperkt tot een prijsvaststelling, niet zal worden bereikt.